

Protokoll fört vid pleniföredragning

Regeringskansliet

Enheten för rättsliga och internationella frågor

Närvarande

HJ-TE-AH-J-AH-FK-AR-CW

Frånvarande

VT

Justerat

Omedelbart

Ordförande

Vicelantråd

Harry Jansson

Föredragande

Minister

Torbjörn Eliasson

Protokollförare

Rättschef

Michaela Slotte

.....
Ärende/Dnr/Exp.

.....
Beslut

Nr 2

FN-konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning; beredning av Finlands åttonde periodiska rapport

ÅLR 2020/359

160 Rk1a

Landskapsregeringen beslöt tillstålla utrikesministeriet utlåtandet enligt **bilaga 1, Rk1a20P2**.

Utrikesministeriet
kirjaamo.um@formin.fi
paivi.rotola-pukkila@formin.fi

Hänvisning
PC0TQ3Y1-2

Kontaktperson
Pamela Baarman

Ärende
**FN-KONVENTIONEN MOT TORTYR OCH ANNAN
GRYM, OMÄNSKLIG ELLER FÖRNEDRANDE
BEHANDLING ELLER BESTRAFFNING;
BEREDNING AV FINLANDS ÅTTONDE PERIODISKA
RAPPORT**

Utrikesministeriet har den 13 januari 2020 inkommit med en begäran om uppgifter inför upprättandet av Finlands åttonde periodiska rapport om genomförandet av FN-konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (tortyrkonventionen). Av utrikesministeriets remiss framgår att genomförandet av tortyrkonventionen övervakas av kommittén mot tortyr (CAT), till vilken konventionsparterna är skyldiga att regelbundet lämna rapporter om genomförandet av konventionen. Finland har godkänt ett nytt förenklat rapporteringsförfarande, vilket innebär att den periodiska rapporten utgörs av svar på specifika frågor som kommittén ställt till Finland.

För utarbetandet av den periodiska rapporten ber utrikesministeriet landskapsregeringen att i tillämpliga delar besvara de bifogade frågorna så koncist som möjligt.

Landskapsregeringen har i enlighet med utrikesministeriets instruktioner bemött kommitténs frågor till de delar frågorna hänför sig till landskapets lagstiftningsbehörighet. Landskapsregeringen konstaterar att i de fall frågorna hänför sig till rikets behörighet eller i övrigt riktar sig specifikt mot en åtgärd eller ett handlingsprogram som riket ansvarar för har inga uppgifter fyllts i för landskapets del.

L a n t r å d

Veronica Thörnroos

Vicelantråd

Harry Jansson

Nedan framgår Ålands landskapsregerings uppgifter inför upprättandet av Finlands åttonde periodiska rapport om genomförandet av FN-konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Landskapsregeringen konstaterar att de flesta av konventionens artiklar hör till rikets behörighet. Således har landskapsregeringen endast kommenterat de punkter där Åland kan anses stå i särförhållande jämfört med övriga Finland eller där speciella åtgärder har vidtagits.

Article 2

4. With reference to the Committee's previous concluding observations (para. 17) and the follow-up information provided by the State party, please provide updated information on:

(f) Whether genuine daily outdoor exercise and involvement in appropriate meaningful activities have been introduced or enhanced during the period under review;

Ålands landskapsregering konstaterar att personer som är anhållna och häktade har möjlighet till utevistelse i en timme per dag. Hur länge den gripne kan vistas utomhus och hur ofta beror på om det finns flera gripna och andra omständigheter som kräver resurser. Huvudregeln är att den gripne får vara på rastgården så ofta och så länge som det är möjligt att genomföra.

(g) Whether intoxicated persons are placed in detoxification centres under the supervision of qualified staff.

Ålands landskapsregering konstaterar att påverkade personer som behöver tillnyktra placeras i tillnyktringsceller hos polisen. De övervakas av polispersonal och väktare.

Article 10

11. With reference to the Committee's previous concluding observations (paras. 32–33) and the follow-up information provided by the State party, please provide updated information on:

(c) Whether, in addition to the above-mentioned model for the recognition and treatment of victims of torture and severe violence and the health examination protocols in reception centres, the Manual on the Effective Investigation and Documentation of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (the Istanbul Protocol) has been made an essential part of the training of all medical professionals and other public officials involved in work with persons deprived of their liberty;

Ålands landskapsregering konstaterar att det finns rutiner för hälso- och sjukvårdspersonal för screening av våldsutsatthet vid mottagningsbesök.

Article 11

12. With reference to the Committee's previous concluding observations (para. 21) and the follow-up information provided by the State party, please provide updated information on equipping prison facilities with appropriate sanitary equipment. Also, please indicate whether the 45 cells without toilets in Hämeenlinna prison continue to be in use and if the construction of the new Hämeenlinna prison for female offenders has been advanced so that no more cells without toilets are in use in Finland.

Ålands landskapsregering konstaterar att det endast finns ett polishus i landskapet Åland. Polishuset i Mariehamn undergår för tillfället en omfattande om- och tillbyggnad vilket innebär att polisens verksamhet bedrivs i tillfälliga lokaler. Cellerna finns i markplan i baracker och är utrustade med toaletter, fönster och fyller även i övrigt alla krav. Kameraövervakningen är arrangerad så att den inte filmar den del av cellerna där toaletterna är belägna så integritetsskyddet för de intagna är bättre än i den gamla polisbyggnaden. Anhållningscellerna har inte kameraövervakning.

13. With reference to the Committee's previous concluding observations (paras. 24–25) and the follow-up information provided by the State party, please indicate whether the practice of handcuffing persons deprived of their liberty during the entire duration of their transfer from one location to another has ceased. Also, please provide updated information on the use of restraint beds in police stations.

Ålands landskapsregering konstaterar att vid polisen i Mariehamn förvaras personer endast kortvarigt. De transporter som sker inom Åland är oftast mycket korta och sker utan handfängsel om inte situationen kräver säkring. Efter en lagändring kan häktade förvaras i cellerna i Mariehamn i maximalt en vecka. Efter det ska de transporteras till häktet i Åbo. Transporten till häktet i Åbo sker med båt (färja). Personen placeras då i båtens cellavdelning ombord utan handfängsel. Polisen på Åland ansvarar för transporten och polispersonal följer med på båten. Användning av handfängsel antecknas i gripandeprotokollet.

Articles 12–13

16. With reference to the Committee's previous concluding observations (paras. 22–23) and the follow-up information provided by the State party, please provide updated information on:

(c) The outcome of the submission by the Government of the proposed legislation to Parliament with a view to preventing situations arising that necessitate the use of restrictive measures on clients and patients in psychiatric hospitals and social institutions.

Ålands landskapsregering konstaterar att landskapslagen (ÅFS 2017:144) om ändring av landskapslagen om tillämpning av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda trädde i kraft den 1 januari 2018. Inom ramen för landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet gjordes de ändringar som krävdes i och med att ett nytt kapitel (3a) infördes i rikets specialomsorgslag (stärkande av självbestämmanderätten).

Article 16

18. With reference to the Committee's previous concluding observations (para. 29) and the follow-up information provided by the State party, please provide updated information on:

(a) The experience of the State party so far with its action plan (2018–2021) to implement the Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence (Istanbul Convention) and the work of the administrative committee set up to promote and monitor its implementation and whether it has been properly funded; and the views and recommendations of the Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence that were published in September 2019;

Ålands landskapsregering har år 2019 antagit en *Strategi för nolltolerans mot våld i nära relationer 2020–2030*. Landskapsregeringen konstaterar att Istanbulkonventionen omfattar alla former av våld mot kvinnor men parterna uppmanas att tillämpa konventionen på alla som utsätts för våld i hemmet. Våld i nära relationer kartlades för första gången på Åland år 2017 med syfte att kartlägga våldet; kartläggningen fungerade som underlag för den fortsatta utvecklingen av arbetet mot våld i nära relationer.

Ålands strategi för nolltolerans mot våld i nära relationer fokuserar på:

- ett utökat och verkningfullt förebyggande arbete mot våld i nära relationer
- förbättrad upptäckt av våld samt starkare skydd för våldsutsatta kvinnor och barn
- effektivare brottsbekämpning mot våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor
- förbättrad kunskap och metodutveckling inom området mäns våld mot kvinnor särskilt då det gäller våldsprevention med särskilt fokus på kopplingen maskulinitet och våld.

Strategin omfattar alla yttringar av fysiskt, psykiskt och sexuellt våld samt hot om våld som riktar sig till kvinnor. Strategin inkluderar även hedersrelaterat våld och förtryck samt

prostitution och handel med människor för sexuella ändamål. Strategin omfattar också barn som lever i eller har levt i familjesystem präglade av olika former av våld samt pojkar och mäns våldsutsatthet och kroppsliga integritet.

Årliga åtgärdsprogram med kortsiktiga delmål och aktiviteter utarbetas för att förverkliga strategin. Åtgärdsprogrammen ska fokusera på:

- att stärka förutsättningarna för myndighetssamverkan
- att stärka förebyggande arbete mot kränkningar på nätet
- ett kunskapshöjande arbete om normer och värderingar runt makt o våld kopplat till maskulinitet och andra maktstrukturer och ur ett intersektionellt perspektiv
- att uppmärksamma och synliggöra våld, i synnerhet ska särskilt sårbara grupper uppmärksammas
- att erbjuda kompetensbaserat arbetssätt för att säkerställa vårdnad, boende och umgänge
- ett stärkt skydd för barn som varit utsatta för eller bevittnat våld
- att öka kunskapen för att upptäcka våldsutsatthet och våldsutövare
- att utveckla metoder för att upptäcka och hjälpa personer som lever med begränsat livsutrymme i hedersrelaterad kontext. Kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck ska prioriteras i verksamheter som möter barn och unga

(b) Whether an independent complaints mechanism has been established for victims of domestic violence; whether there have been improvements in the registration and the length of pretrial investigation of cases of domestic violence, especially with regard to immigrant women, and in the provision of services to them; and how the State party intends to deal with the reported recent rise in honour-based crimes;

Ålands landskapsregering konstaterar att utredningarna gällande våld i nära relationer är väl genomlysta när de går vidare till åklagare. Den åländska polisen har bra rutiner gällande utredningarna, men utredningstiderna kunde ytterligare förkortas. Brottsofferjourens verksamhet på Åland har visat sig värdefull. De bistår vid förhör, ger rådgivning och stöttar offret. Brottsofferjourens verksamhet är gratis.

(c) Any enhancement in the provision of access to medical and legal services and counselling to victims of domestic and sexual violence and the issuance of restraining orders since the ratification of the Istanbul Convention by the State party in 2015;

Ålands landskapsregering konstaterar att det finns tillgång till rådgivning av professionella dygnet runt genom ett samarbete med Nationellt Centrum för Kvinnofrid i Uppsala. Ett program för våldsutövare är etablerat på Åland genom Alternativ till Våld i samarbete med Alternativ til Vold i Oslo. Behandlingen är avgiftsfri.

(e) The extent to which mediation, which may only result in an apology, continues to be used in cases of domestic violence and violence against women, and any consideration given to ending its use in favour of criminal proceedings;

Ålands landskapsregering konstaterar att medling kan användas i ärenden som rör våld i nära relationer. Medling innebär dock inget beslut i förundersökningen utan ärendet kan ändå gå till åklagaren för åtalsprövning. Medling används främst i dessa situationer för personernas möjlighet att få tala ut och gå vidare efter en händelse oavsett vad förundersökningen senare kommer fram till. Medlingen är frivillig för parterna och utan kostnad.

(g) The State funding allocated to shelters for victims of violence, the number of new shelters for victims of domestic and sexual violence built during the period under review, the number of shelters planned to be built and the experience so far with “off-site shelters”, such as the ones in Oulu and Kainuu, and whether the State party plans to build additional “off-site shelters”. Also, please indicate if more sexual assault centres will be built in addition to the ones in Helsinki, Turku and Tampere;

Ålands landskapsregering konstaterar att landskapslagen (ÅFS 2015:117) om skyddshem

innebär att landskapet finansierar skyddshemsverksamhet så att verksamheten tryggas för alla landskapets invånare på samma villkor. Vistelsen i skyddshemmet är avgiftsfri. En reglering av skyddshemstjänsterna och skyddshemsverksamheten finns därtill som kvalitetssäkring i landskapsförordningen (ÅFS 2015:118) om skyddshemspersonal.

19. With reference to the Committee's previous concluding observations (para. 33) and the follow-up information provided by the State party, please provide updated information on:

(c) Improvements in the coordination structure for action against human trafficking, including the provision of increased assistance in reporting incidents of trafficking; increased training to the police and other public officials on the provisions of the Act on the Reception of Persons Seeking International Protection and on the Identification of and Assistance to Victims of Human Trafficking and its implementation, in identifying victims of trafficking, including streamlining the different legal processes regarding their identification; and any increase in funding available to the official assistance system;

Ålands landskapsregering har år 2019 antagit en *Strategi för nolltolerans mot våld i nära relationer 2020–2030*. Strategin omfattar alla yttringar av fysiskt, psykiskt och sexuellt våld samt hot om våld som riktar sig till kvinnor. Strategin inkluderar även hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och handel med människor för sexuella ändamål. Strategin omfattar också barn som lever i eller har levt i familjesystem präglade av olika former av våld samt pojkars och mäns våldsutsatthet och kroppsliga integritet.

Ålands landskapsregering konstaterar att strategin för nolltolerans mot våld i nära relationer i kombination med åtgärdsplaner resulterar i effektivare myndighetssamverkan och brottsbekämpning, samt utveckling av det förebyggande arbetet och våldsprevention med fokus på kopplingen män och maskulinitet. Åtgärdsplanerna fokuserar bl.a. på att

- utveckla informations- och kunskapshöjande webbplattformer
- stärka det förebyggande arbetet mot köp av sexuella tjänster och människohandel
- utveckla kunskaperna och förmågan att upptäcka människohandel
- förbättra kunskaperna om verkningfullt våldsförebyggande arbete

(d) Whether victims of trafficking are provided with free legal, medical and psychological aid.

Ålands landskapsregering konstaterar att enligt 43 § landskapslagen (ÅFS 2011:114) om hälso- och sjukvård ska akutsjukvård, som även omfattar psykiatrisk vård, missbrukarvård och psykosocialt stöd, ges till patienter oberoende av hemort. Vården för offer för människohandel är avgiftsfri.

20. Please provide information on any amendments to legislation with a view to providing greater protection to institutionalized or hospitalized individuals from sexual violence resulting from the abuse of a position of authority, which is reportedly defined as sexual violence rather than rape and therefore carries a lesser sentence. Also, please indicate whether health-care staff have a statutory obligation to report mistreatment.

Ålands landskapsregering avser under år 2020 anta anvisningar om informationsutbytet mellan hälso- och sjukvården och polisen. Även en yrkesperson inom hälso- och sjukvården är skyldig enligt lag att göra en anmälan till polisen om han eller hon vet att någon planerar t.ex. någon av följande gärningar: grovt sexuellt utnyttjande av barn, våldtäkt, mord, dråp, död, misshandel, rån, grovt äventyrande av andras hälsa eller grovt narkotikabrott. Denna skyldighet ska gälla trots allmänna sekretessbestämmelser.

21. Please provide information on steps taken by the State party to reduce the reported use of violence by 40 per cent of parents against their children for disciplinary purposes

and the possibility for children who have experienced violence to promptly receive mental health and other support services.

Ålands landskapsregering konstaterar att genom landskapslag (2008:97) om tillämpning i landskapet Åland av barnskyddslagen görs Finlands barnskyddslag (FFS 417/2007) tillämplig även på Åland. Enligt barnskyddslagen ska kommunen se till att förebyggande barnskydd samt barn- och familjeinriktat barnskydd ordnas i tillräcklig utsträckning vid de tider på dygnet det behövs. En av möjliga stödåtgärder inom barnskyddets öppenvård är vård och terapiserie som stöder barnets rehabilitering.

Utom kontorstid verkar sedan 2008 en särskild Barnskyddsjour på Åland som myndigheter kan kontakta för bedömning och eventuella åtgärder, bl a då barn har bevittnat våld i hemmet. Inom Ålands hälso- och sjukvård kan barn med brådskande behov få en tid till barn- och ungdomspsykiatriska mottagningen samma dag eller dagen efter att kontakt har tagits. Ålands hälso- och sjukvård upprätthåller såväl psykiatrisk som pediatrik jour dygnet runt.

22. Please provide information on any envisaged legislation and specific measures taken to limit the reported frequent use of restrictive measures in institutions for the care of elderly persons, which do not exist in legislation, and to prevent the mistreatment of the elderly.

Ålands landskapsregering konstaterar att enligt 48 § landskapslagen (ÅFS 2020:12) om socialvård stadgar att personal inom socialvården ska utan dröjsmål meddela den person som ansvarar för verksamheten om han eller hon vid skötseln av sina uppgifter lägger märke till eller får kännedom om ett missförhållande eller en uppenbar risk för ett missförhållande vid tillhandahållandet av socialvård för klienten. Den person som tar emot anmälan ska anmäla ärendet till den ledande tjänsteinnehavaren inom kommunens socialvård. Anmälan kan göras trots sekretessbestämmelserna

Enligt 49 § landskapslagen (ÅFS 2020:12) om socialvård ska den person som tar emot en anmälan om ett missförhållande ska vidta åtgärder för att rätta till missförhållandet eller avvärja risken för ett uppenbart missförhållande. Personen ska trots sekretessbestämmelserna underrätta Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) om ärendet, såvida missförhållandet eller risken för ett uppenbart missförhållande inte åtgärdas utan dröjsmål. ÅMHM kan till den del det faller inom Ålands lagstiftningsbehörighet, meddela ett föreläggande för att undanröja missförhållandet och besluta om vidare åtgärder i ärendet.

General information on the other measures and developments relating to the implementation of the Convention in the State party

25. Please provide detailed information on any other relevant legislative, administrative, judicial or other measures taken since the consideration of the State party's report to implement the provisions of the Convention or the Committee's recommendations, including institutional developments, plans or programmes. Please indicate the resources allocated and statistical data. Please also provide any other information that the State party considers relevant.

Ålands landskapsregering har år 2019 antagit en Strategi för nolltolerans mot våld i nära relationer 2020–2030. Strategin fokuserar på fyra övergripande områden, däribland förbättrad upptäckt av våld samt ett starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn. Strategin omfattar alla yttringar av fysiskt, psykiskt och sexuellt våld riktat mot flickor och pojkar. Strategin inkluderar även hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och handel med människor för sexuella ändamål. Strategin omfattar även barn som lever eller har levt i familjesystem präglade av olika former av våld samt pojkars våldsutsatthet och kroppsliga integritet. För att förverkliga strategin utarbetas årligen åtgärdsprogram med kortsiktiga delmål och aktiviteter.